

**Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy
z Historii dla uczniów szkół podstawowych
województwa kujawsko-pomorskiego**

Etap wojewódzki – data: 21. 02. 2019 r.

Instrukcja dla ucznia

Zanim przystąpisz do rozwiązywania testu, przeczytaj uważnie poniższą instrukcję.

1. Wpisz w wyznaczonym miejscu na **TEŚCIE** i **KARCIE ODPOWIEDZI** swój kod ustalony przez Komisję Konkursową. **Nie wpisuj** swojego imienia i nazwiska.
2. Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy twój arkusz testowy jest kompletny. Niniejszy arkusz testowy składa się z 13 stron i zawiera 18 zadań. Jeśli zauważysz jakiegokolwiek braki lub błędy w druku, zgłoś je natychmiast Komisji Konkursowej.
3. Przeczytaj uważnie i ze zrozumieniem polecenia i wskazówki do każdego zadania.
4. Odpowiedzi zapisuj w **KARCIE ODPOWIEDZI** długopisem z czarnym lub niebieskim tuszem.
5. Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi. W zadaniach wielokrotnego wyboru poprawne odpowiedzi zaznaczaj zgodnie z poleceniem.
6. Nie używaj korektora. Jeżeli pomylisz się, błędną odpowiedź otocz kółkiem i ponownie udziel poprawnej odpowiedzi. Oceniane będą tylko odpowiedzi, które zostały zaznaczone lub wpisane zgodnie z poleceniem i umieszczone w miejscu do tego przeznaczonym.
7. Przy każdym zadaniu podano maksymalną liczbę punktów, którą można uzyskać.
8. Na ostatniej stronie testu znajdziesz miejsce na brudnopis. **Brudnopis nie podlega ocenie.**
9. Pracuj samodzielnie.
10. Nie wolno wносить telefonów komórkowych na konkurs.
11. Całkowity czas na wykonanie testu pisemnego wynosi **90 minut.**

ZADANIE 1 (0 – 8 p.) Obejrzyj ilustrację i wykorzystując własną wiedzę odpowiedz na pytania umieszczone poniżej. Przenieś rozwiązania na Kartę Odpowiedzi.

1. Czy religia w starożytnym Egipcie miała charakter monoteistyczny? Uzasadnij. (2 punkty)
2. Jak nazywa się bóg, którego sąd nad duszą zmarłego przedstawia ilustracja? (1 punkt)
3. Co znajduje się na szalkach wagi tego boga? (2 punkty)
4. Jak nazywa się bogini, która była żoną wspomnianego boga? (1 punkt)
5. Jak nazywają się grobowce faraonów? (1 punkt)
6. Co robili Egipcjanie ze zwłokami, zanim umieścili je w sarkofagu? (1 punkt)



Źródło: Tadeusz Andrzejewski, Dusze boga Re, PWN, Warszawa 1967.

ZADANIE 2 (0 – 10 p.) Uzupełnij brakujące elementy tabeli. Przenieś rozwiązania na Kartę Odpowiedzi.

IMIĘ BOGA GRECKIEGO	IMIĘ BOGA RZYMSKIEGO	DZIEDZINA OPIEKI
Zeus	Jowisz	ojciec bogów
Afrodyta		
	Mars	
Dionizos		bóg winnej latorośli
	Junona	bogini ogniska domowego
Posejdon		
	Pluton	

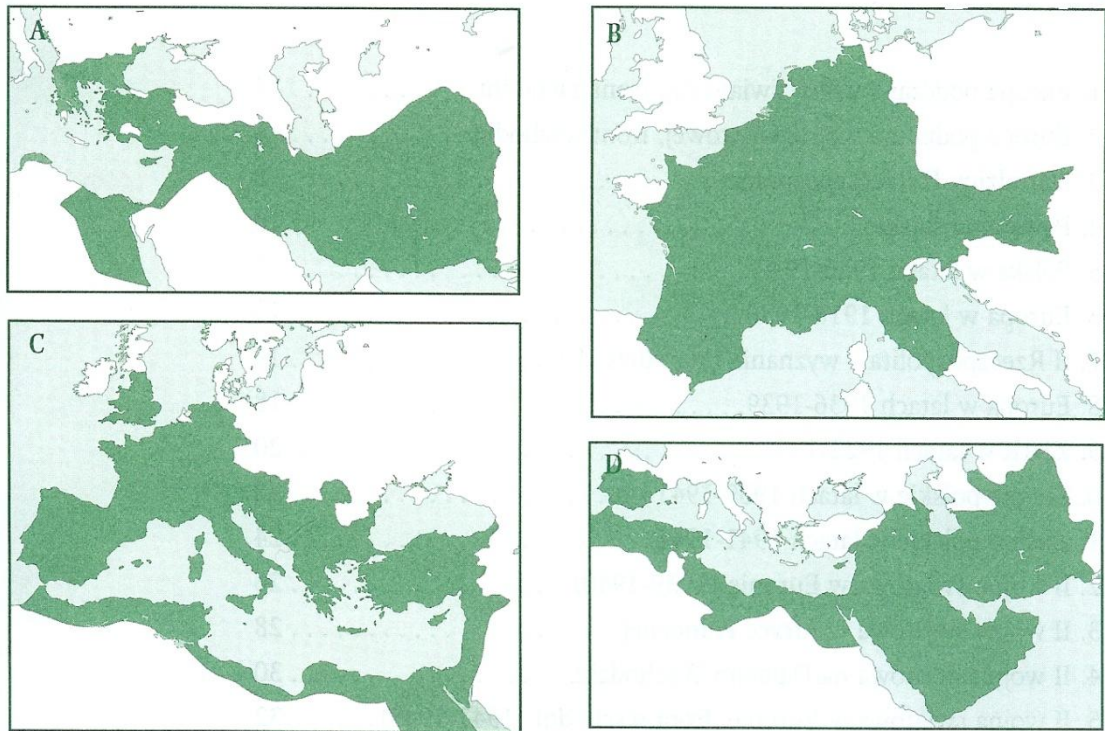
ZADANIE 3 (0 – 9 p.) Pod literami A, B i C umieszczono święte księgi trzech religii monoteistycznych. Obejrzyj ilustracje i odpowiedz na pytania umieszczone poniżej. Przenieś rozwiązania na Kartę Odpowiedzi.



1. Ilustracja z literą A przedstawia źródło objawione
2. Świątynia w tej religii to
3. Ilustracja z literą B przedstawia źródło objawione
4. Świątynia w tej religii to
5. Ilustracja z literą C przedstawia źródło objawione
6. Świątynia w tej religii to

ZADANIE 4 (0 – 8 p.) Na podstawie mapek konturowych i wiedzy własnej uzupełnij tabelę i zaznacz odpowiedzi prawdziwe lub fałszywe. Przenieś rozwiązania na Kartę Odpowiedzi.

LP.	ZDANIE	PRAWDA	FALSZ
1.	Mapka A dotyczy państwa stworzonego przez Aleksandra Macedońskiego w II w. p. n.e.		
2.	W skład monarchii hellenistycznych wchodziły obszary w Azji do rzeki Indus, w Afryce nad rzeką Nil, oraz w Europie Półwysep Bałkański.		
3.	Mapka B przedstawia państwo stworzone przez Karola Wielkiego do 814 r. n.e.		
4.	Karol Wielki oparł swoje państwo o rzeki Łabę na zachodzie i Ebro na Półwyspie Iberyjskim.		
5.	Mapka C przedstawia zasięg Imperium Rzymskiego po bitwie pod Kannami w 216 r. p. n. e.		
6.	Zasięg Cesarstwa Rzymskiego w I w. n. e. obejmował część Brytanii, Galię Zaalpejską czyli dzisiejszą Francję oraz ziemie Sasów czyli część Niemiec.		
7.	Mapka D dotyczy podbojów Arabów do V w. n.e.		
8.	Po klęsce pod Poitiers w 732 r. n.e. Arabowie pokonani przez Franków opanowali tylko Półwysep Iberyjski i zatrzymali się na rzece Ebro.		



Źródło: W. Chybowski, *Historia. Zeszyt do ćwiczeń na mapach konturowych*, Warszawa 2004.

ZADANIE 5 (0 – 8 p.) Przeczytaj tekst źródłowy i odpowiedz na poniższe pytania korzystając ze źródła i wiedzy własnej. Przenieś rozwiązania na Kartę Odpowiedzi.

1. Ile dni słonecznych przeżył w czasie wyprawy Amerigo Vesputti? (1 punkt)
2. Jakie instrumenty nawigacyjne pomogły w żegludze podróżnikom? (2 punkty)
3. Jaka dziedzina wiedzy uczyniła z żeglarza znawcę mórz? (1 punkt)
4. Jaki kontynent określono w tekście jako nowoodkryty i skąd pochodzi jego nazwa (2 punkty)
5. Jak nazywał się pierwszy żeglarz, który dopłynął do środkowej części tego kontynentu i kiedy tego dokonał? (2 punkty)

Amerigo Vesputti - o trudach żeglugi po Atlantyku , przeł. J. Szymanowska

Ile naprawdę wycierpieliśmy w bezmiarze morza, jakich doświadczyliśmy niebezpieczeństwa zatonięcia, jak wiele musieliśmy znieść katuszy, ile razy życie stawało się nam obmierzłe, osąd mogą mieć tylko ci, którzy z własnego doświadczenia dobrze wiedzą, jak trudno jest szukać rzeczy niepewnych i wyprawiać się do miejsc, gdzie nie postąpiła ludzka stopa. I żeby rzecz całą w dwóch słowach wyłożyć, dowiedz się, że w ciągu 67 dni żeglugi przez 44 dni nic, tylko lało, grzmiało i błyskało, ciemności zasnuły niebo, tak że nie wiedzieliśmy w dzień słońca, a w nocy jasnego nieba. W końcu oświadczyła nam taka trwoga, że straciliśmy wszelką nadzieję na ocalenie życia (...)

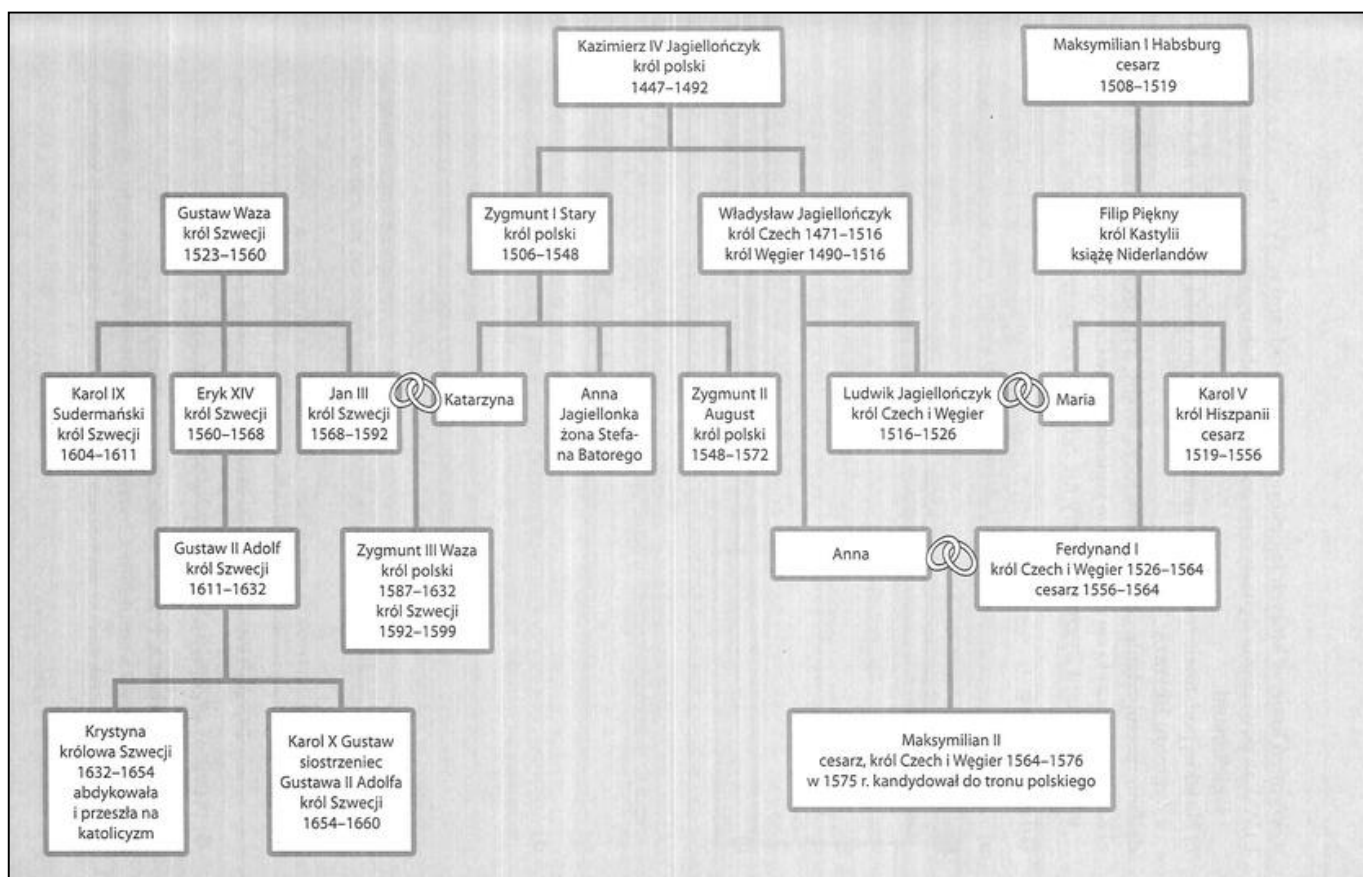
*Nie wspomniałem jeszcze, że **nowo odkryty kontynent** jest odległy od Zielonego Przylądka prawie 700 mil, choć byłem wówczas przekonany, że przepłynęliśmy ich ponad 1800; wpłynęły na to po części nieznanostwo tych stron i nieuctwo sternika, po części burze i wiatry, które spychając nas z kursu, przeszkodziły prostej podróży. Tak więc znaleźliśmy się w punkcie, w którym z winy niesumiennego sternika życie nasze zakończyłoby swój bieg, gdyby nie moja znajomość kosmografii, nie było bowiem wśród nas nikogo, kto orientowałby się nawet z dokładnością do 500 mil, gdzie jesteśmy. Błąkaliśmy się zatem i błędzili, nie wiedząc dokąd zmierzamy, gdybym ja sam nie zatroszczył się o ocalenie własnej i towarzyszy i nie posłużył się astrolabium i kwadrantem dla ustalenia ciał niebieskich, czym przysporzyłem sobie niemaliej*

chwały. Dowiodłem im, że bez praktycznego doświadczenia, a jedynie dzięki wiedzy na mapach morskich, byłem lepszy od wszelkich sterników świata. Nieobeznani z kosmografią – są w porównaniu ze mną całkowitymi ignorantami; znają tylko wody, po których często pływali.

Źródło: Michał Kopczyński, *Poznać przeszłość. Zrozumieć dziś*, Warszawa 2006.

ZADANIE 6 (0 – 10 p.) Przyjrzyj się drzewu genealogicznemu i wykonaj zadania. Skorzystaj z wiedzy ze źródła i własnej. Przenieś rozwiązanie na Kartę Odpowiedzi.

1. Wymień kraje, w których Jagiellonowie byli władcami w XVI wieku. (4 punkty)
2. Z jakimi dynastiami byli powiązani dynastycznie Jagiellonowie w XVI wieku? (2 punkty)
3. Na jakiej podstawie rościli sobie pretensje do tronu polskiego cesarz Maksymilian II i Zygmunt III Waza? (2 punkty)
4. Kiedy zakończyło się panowanie Jagiellonów w Czechach i na Węgrzech? Jakie wydarzenie było związane z tą datą? (2 punkty)

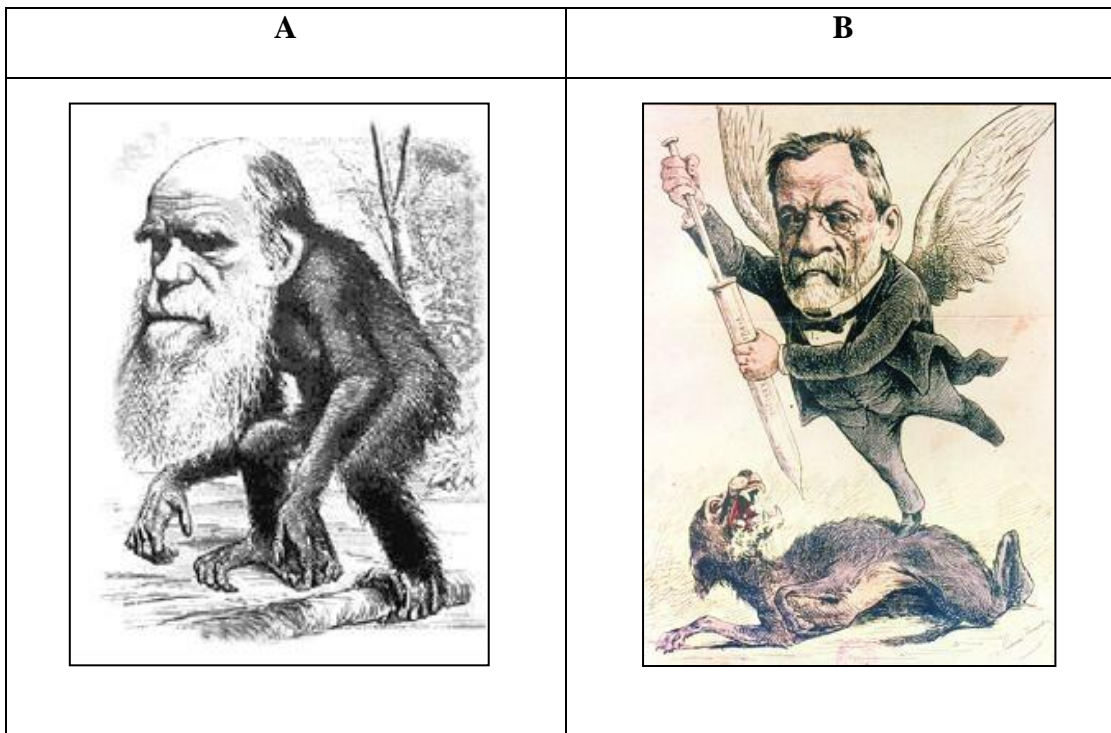


Źródło: Wojciech Kalwat, *Poznać przeszłość. Zrozumieć dziś*, Warszawa 2006.

ZADANIE 7 (0 – 6 p.) Rozpoznaj umieszczone na karykaturach postacie wybitnych biologów i odkrywców z XIX stulecia. Przenieś rozwiązania na Kartę Odpowiedzi.

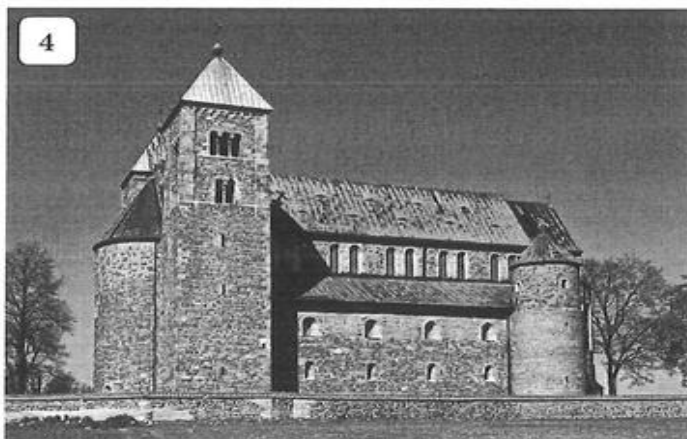
Karykatura A przedstawia (nazwisko), uczonego pochodzącego z (państwo), który w połowie XIX wieku sformułował teorię (nazwa), a odkrycie opublikował w monografii „O powstawaniu gatunków”.

Karykatura B przedstawia (nazwisko), uczonego pochodzącego z (państwo), który odkrył (rodzaj odkrycia).



Źródło: Magazyn Hornet, 1871 oraz Źródło: <http://images.fineartamerica.com/images-medium-large/1-louis-pasteur-1822-1895-granger.jpg> [dostęp: 19.01.2019].

ZADANIE 8 (0 – 4 p.) Obejrzyj ilustracje i odpowiedz na pytanie: **„W jakim stylu są zbudowane przedstawione poniżej budowle?”** Przenieś rozwiązania na Kartę Odpowiedzi.



Źródło:

ZADANIE 9 (0 – 6 p.) Poniżej znajduje się 10 pytań. Wybierz jedną prawidłową odpowiedź spośród niżej wymienionych. Do tabeli w Karcie Odpowiedzi przy odpowiednich cyfrach wpisz litery oznaczające prawidłową odpowiedź.

1. Dnia 28 czerwca 1914 roku serbski student Gawriło Princip zabił w Sarajewie następcę tronu:
 - a. Cesarstwa Rosyjskiego, Mikołaja III,
 - b. Bawarii, Franciszka I,
 - c. Austro – Węgier, Franciszka Ferdynanda,
 - d. Cesarstwa Niemieckiego, Franciszka Ferdynanda.
2. W skład Ententy wchodziły państwa:
 - a. Niemcy, Austro – Węgry i Włochy,
 - b. Anglia, Francja i Rosja,
 - c. Niemcy, Austro – Węgry, Turcja, Bułgaria,
 - d. Anglia, Francja, Japonia.
3. Na froncie zachodnim w 1914 roku odbyła się bitwa nad:
 - a. Marną,
 - b. Sommą,
 - c. Renem,
 - d. Łabą.
4. W bitwie pod Tannenbergiem wojska niemieckie pod dowództwem P. Hindenburga i E. Ludendorffa pokonały Rosjan w roku:
 - a. 1914,
 - b. 1915,
 - c. 1916,
 - d. 1917.
5. Całe Królestwo Polskie znalazło się pod wpływem Niemiec i Austro – Węgier po bitwie pod:
 - a. Kaliszem,
 - b. Gorlicami,
 - c. Jeziorami Mazurskimi,
 - d. Tannenbergiem.
6. Wojsko angielskie po raz pierwszy zastosowało czołgi w bitwie nad:
 - a. Garonną,
 - b. Sekwaną,
 - c. Sommą,
 - d. Loarą.

ZADANIE 10 (0 – 4 p.) Do podanych władców z historii Polski dopisz po dwóch, którzy po nich rządili. Przenieś rozwiązania na Kartę Odpowiedzi.

1. Mieszko I
2. Władysław Jagiełło
3. Henryk Walezy
4. Jan Kazimierz

ZADANIE 11 (0 – 3 p.) Ważne miasta w historii Polski. Zaznacz poprawne zakończenie poniższych zdań. Przenieś rozwiązania na Kartę Odpowiedzi.

1. Miasto lokowane w 1243 roku, często pełniło funkcje stołeczne, siedziba arcybiskupa, zniszczył je najazd Brzetysława czeskiego w 1038 roku, to:

- a. Poznań b. Kraków c. Gniezno d. Warszawa**

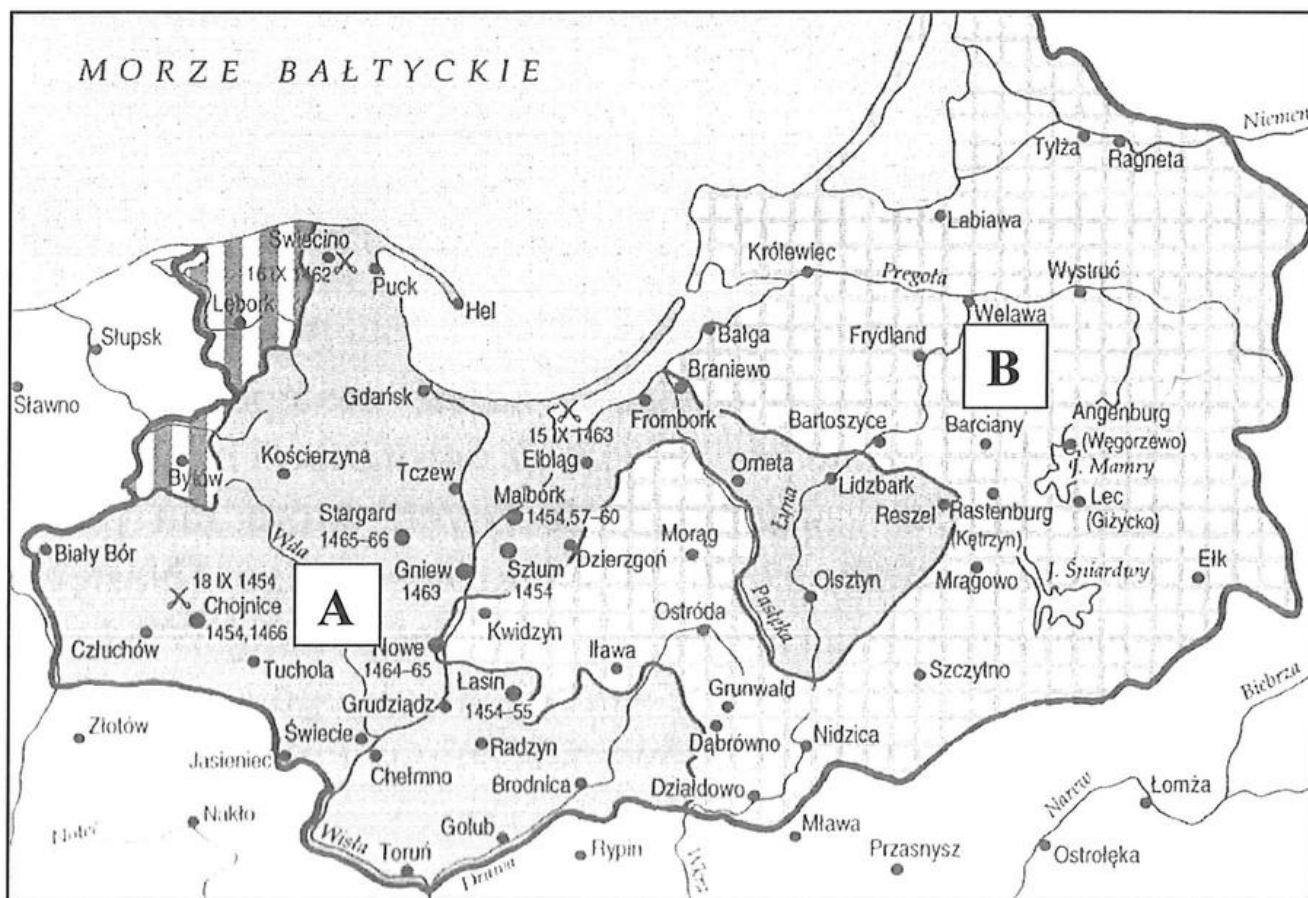
2. Miasto lokowane w 1257 roku, stolica Małopolski, Kazimierz Odnowiciel ustanowił tam swoją stolicę, zniszczone przez najazdy tatarskie w 1241 i 1260 roku, to:

- a. Kalisz b. Kraków c. Gniezno d. Toruń**

3. Miasto lokowane w 1233 roku, miejsce dwóch traktatów z Zakonem Krzyżackim, Kazimierz Jagiellończyk odwiedził je 13 razy, w dobie rozbiorów w granicach Prus, od 18 stycznia 1920 roku w granicach Polski, to:

- a. Toruń b. Kraków c. Gdańsk d. Poznań**

ZADANIE 12 (0 – 8 p.) Obejrzyj mapę i wybierz z dwóch możliwości prawidłowe zakończenie zdania, korzystając z wiedzy ze źródła i własnej. Przenieś rozwiązania na Kartę Odpowiedzi.

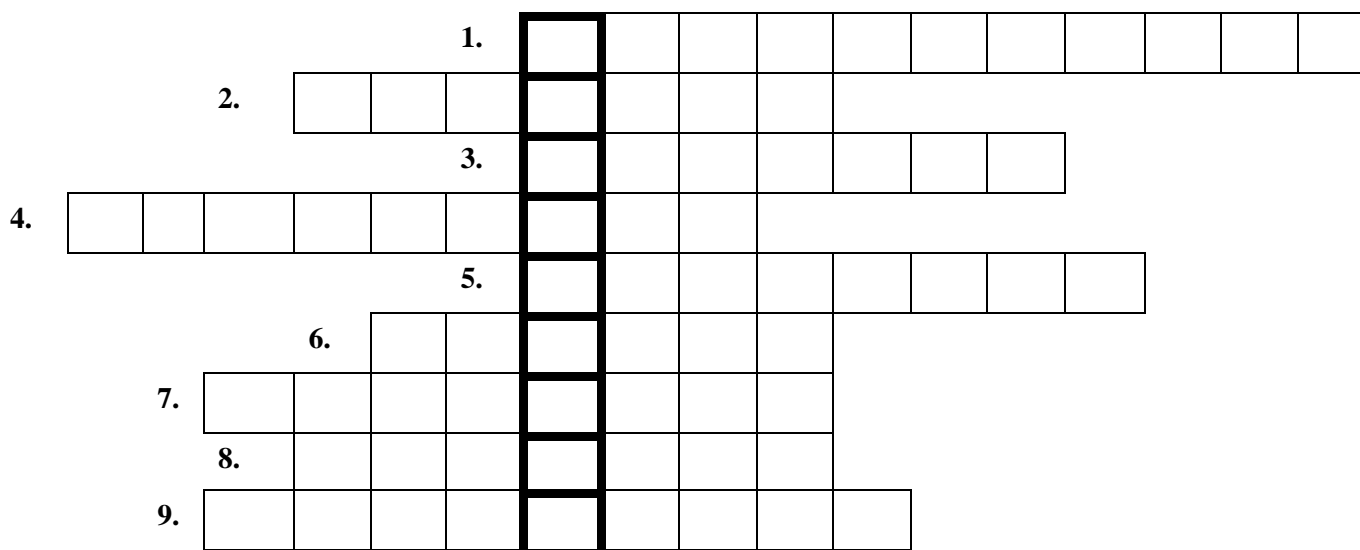


Źródło: A. Dybkowska, J. Żaryn, *Polskie dzieje*, Warszawa 2002.

LP.	ZDANIE	ZAKOŃCZENIE A	ZAKOŃCZENIE B
1.	Mapka przedstawia warunki	I pokoju toruńskiego	II pokoju toruńskiego
2.	Bitwa pod Chojnicami zakończyła się	kłęką wojsk polskich	zwycięstwem wojsk polskich
3.	W bitwie pod Świecinem po stronie polskiej dowodził	Zawisza Czarny	Piotr Dunin
4.	Bitwa na Zalewie Wiślanym zakończyła się	kłęką floty Zakonu Krzyżackiego	kłęką polskich kaprów
5.	Malbork z rąk najemników czeskich wykupił dla Korony	Władysław Jagiełło	Kazimierz Jagiellończyk
6.	Terytorium zaznaczone literką A to	Prusy Zakonne	Prusy Królewskie
7.	Stolicą terytorium B -lennym wobec Polski - był	Królewiec	Malbork
8.	Miasta Olsztyn, Lidzbark i Frombork znajdują się na	Warmii	Pomorzu Gdańskim

ZADANIE 13 (0 – 10 p.) Rozwiąż krzyżówkę i wyjaśnij pojęcie, które powstanie po jej rozwiązaniu.

- Nazwisko ostatniego króla Polski.
- Nazwisko organizatora spisku podchorążych, który miał miejsce 29 listopada 1830 roku.
- Nazwisko autora hymnu Polski.
- Nazwisko twórcy Legionów Polskich u boku Republiki Lombardzkiej.
- Nazwisko najsylniejszego dyktatora powstania styczniowego.
- Przymusowy pobór do wojska rosyjskiego zorganizowany w 1863 roku.
- Żołnierz powstańczy wyposażony w kosę postawioną na sztorc.
- Utworzone w 1797 roku u boku Republiki Lombardzkiej.
- Dokument wydany w 1794 roku w celu pozyskania chłopów do udziału w powstaniu
- Wyjaśnienie pojęcia z krzyżówki.



Zadanie 14 (0 – 6 p.) Przeczytaj fragment testu i odpowiedz na pytania. Przenieś rozwiązania na Kartę Odpowiedzi.

1. Jaki tytuł nosił pierwszy hymn brytyjski? (1 punkt)
2. Kto napisał pieśń Legionów? (podaj imię i nazwisko) (1 punkt)
3. Kto chwalił pieśń Legionów? (podaj imię i nazwisko) (1 punkt)
4. Czy pieśń Legionów podobała się państwom zaborczym? Uzasadnij (1 punkt)
5. Kiedy „Mazurek Dąbrowskiego” został ogłoszony hymnem Polski? (1 punkt)
6. W jaki sposób zmieniono oryginalną treść pierwszej zwrotki? (1 punkt)


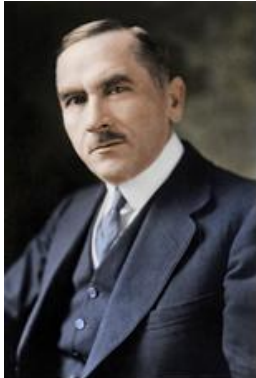

„Mazurek nie był jednak hymnem, lecz pieśnią Legionów. Badacz jego dziejów Roman Kaleta pisze, że hymn państwowy pojawił się w kulturze Europy dopiero w połowie XVIII wieku. Pierwszy brytyjski „Boże chroń króla” został opublikowany w 1744 r. Pieśń Wybickiego przyjęto owacyjnie, a wojsko szybko uznało ją za swoją. Żołnierze do Twojej pieśni coraz więcej gustu nabierają, my ja sobie często nucimy z winnym szacunkiem dla Autora, którego kochać i być przyjacielem nigdy nie przestanę – pisał gen. Dąbrowski z Bolonii do Wybickiego kilka tygodni po premierze. (...) Mazurka chwalił Tadeusz Kościuszko, postać już wówczas legendarna wśród Polaków. Na łożu śmierci zagrano mu go na jego prośbę. W niecały rok po premierze pieśń dotarła na ziemie polskie. Zaborcze władze uznały ją za „rewolucyjną” i „buntowniczą”. Nadziej związane z Napoleonem szybko się rozwiły: cesarz nie myślał odbudować Polski w przedrozbiorowych granicach. W 1807 r. legioniści doczekali Księstwa Warszawskiego zajmującego fragment dawnej Rzeczypospolitej. Po upadku Napoleona i powstaniu Królestwa Polskiego – tzw. kongresowego – nadziei na niepodległość ostatecznie zgasły. (...) 26 lutego 1927 r. minister Sławoj – Składkowski specjalnym okólnikiem ogłosił „Mazurka Dąbrowskiego” hymnem państwowym, podając w nim tekst opracowany przez specjalną komisję Ministerstwa Wyznań Religijnych w wersji z „Jeszcze Polska nie zginęła”, a nie jak w oryginale – „nie umarła.”

Źródło: Adam Leszczyński, Mazurek wszystkich Polaków, ale Historia nr 9, Warszawa 2017.

ZADANIE 15 (0 – 3 p.)) Rozpoznaj powstanie po skutkach. Przenieś rozwiązania na Kartę Odpowiedzi:

1. Królestwo Polskie obłożono kontrybucją, za którą zbudowano cytadelę warszawską, generał gubernatorem został Iwan Paskiewicz.
2. Jego klęska doprowadziła do upadku Rzeczypospolitej i III rozbioru.
3. Zlikwidowano nazwę Królestwo Polskie, którą zmieniono na Kraj Przywiślański, generał gubernatorem został Fiodor Berg.

ZADANIE 16 (0 – 12 p.) Obejrzyj fotografie, rozpoznaj postacie. Na podstawie wiedzy własnej uzupełnij zadania. Przenieś rozwiązania na Kartę Odpowiedzi.

A	B	C
		

Fotografia A przedstawia (imię i nazwisko). Ten bohater należał do (pełna nazwa partii). W 1914 roku próbował on wezwać ludność zaboru rosyjskiego do buntu przeciw zaborcy poprzez wymarsz z Krakowa (nazwa jednostki). Po powrocie w granice Cesarstwa Austriackiego stworzył on (nazwa jednostek), które u boku państw centralnych planowały odzyskanie niepodległości. W dniu (dzień i miesiąc) 1916 roku cesarze Niemiec i Austro – Węgier w specjalnym akcie obiecali utworzenie niepodległego państwa polskiego. W 1917 roku w Benjaminowie i Szczypiornie zostali internowani żołnierze, którzy odmówili przysięgi na wierność władcom państw centralnych, a sam komendant został internowany w twierdzy (nazwa miejscowości).

Fotografia B przedstawia (imię i nazwisko), który był liderem partii pod nazwą (pełna nazwa partii). Ten dyplomata był politycznie związany z obozem państw (nazwa koalicji z I wojny światowej). W 1917 roku stworzył on KNP (wyjaśnienie skrótu), który stanowił oficjalną reprezentację państwa polskiego na konferencji wersalskiej.

Fotografia C przedstawia (imię i nazwisko), pianistę i kompozytora oraz osobistego przyjaciela prezydenta Stanów Zjednoczonych (nazwisko), który 8 stycznia 1918 roku w 14 punktowym orędziu punkt 13 poświęcił Polsce.

ZADANIE 17 (0 – 8 p.) Dzieje II Rzeczypospolitej. Wskaż pierwsze i ostatnie wydarzenie w określonej kategorii. Przenieś rozwiązania na Kartę Odpowiedzi.

1. Początki II RP

- a. Powrót do Warszawy Józefa Piłsudskiego z twierdzy w Magdeburgu
- b. Utworzenie Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej przez Ignacego Daszyńskiego
- c. Utworzenie Rządu Jędrzeja Moraczewskiego
- d. Utworzenie Rządu Ignacego Jana Paderewskiego

2. Akty prawne II RP

- a. Konstytucja marcowa
- b. Nowela sierpniowa
- c. Konstytucja kwietniowa
- d. Mała konstytucja

3. Gospodarka II RP

- a. Wielki kryzys ekonomiczny
- b. Reforma walutowa Władysława Grabskiego
- c. Budowa COP przez Eugeniusza Kwiatkowskiego
- d. Wojna celna z Niemcami

4. Rządy sanacji

- a. Utworzenie BBWR
- b. Wybory brzeskie
- c. Śmierć Józefa Piłsudskiego

d. Utworzenie Obozu Zjednoczenia Narodowego

ZADANIE 18 (0 – 15 p.) Udział Polaków w II wojnie światowej rozpoznaj bitwę po opisie, podaj nazwę miejscowości, polskiej jednostki biorącej udział w walkach, a jej dowódcę wybierz z ramki. Uwaga! Nie wszystkie podpowiedzi są prawdziwe! Przenieś rozwiązania na Kartę Odpowiedzi.

Stanisław Maczek, Ignacy Prądzyński, Zygmunt Szyszko – Bohusz, Stanisław Kopański, Stanisław Sosabowski, Romuald Traugutt, Władysław Anders

1. Miasto w Norwegii, port przeładunkowy dla szwedzkiej rudy żelaza. Polacy toczyli tam walki w 1940 roku w ramach brytyjskiego korpusu ekspedycyjnego.
2. Miasto portowe w Libii, Polacy jako sojusznicy koalicji antyhitlerowskiej podczas walk w 1941 roku nazywani byli „szczurami pustyni”.
3. Klasztor we Włoszech na linii Gustawa, Polacy w walkach z Niemcami 1944 roku otworzyli aliantom drogę do Rzymu.
4. Miasto we Francji, Polscy uczestniczyli w otaczaniu wojsk niemieckich w 1944 roku a ich manewr nazywano „korkiem od butelki”.
5. Miasto w Holandii, Polacy uczestniczyli w 1944 roku w niedanej operacji alianckiej Market - Garden, opisywanej jako „o jeden most za daleko”.

BRUDNOPIS